

Poselství mezi kořeny

Alžběta Kadlecová (1. místo v I. kategorii)

Ve vlakovém kupé seděli tři. Jeden postarší pán se zelenou kšiltovkou na hlavě. V ruce svíral mapu. Měl světle modré oči posazené blízko u sebe. Po vousech mu stékal pramínek potu. Byly letní prázdniny a všechny meteorologické stanice hlásaly největší tepla za poslední tři roky. Druhou rukou si rozepnul již třetí knoflík u své kostkované košile. Pořád se ale usmíval na holčičku s culíky, která seděla hned vedle něho a jejíž malá ručka se snažila zmocnit mapy. Byla oblečená v červených šatičkách a blondáté vlásky jí zářily na slunci. Také se smála. Jako andělíček. Jediným neúčastněným se zdál být kluk kolem třinácti let. Měl tmavé, až černé vlasy, jednoduché bílé tričko a riflové kraťasy. Seděl schoulený co nejdál od okna a zíral na věc ve své ruce. „Mohl bys ten mobil na chvíli odložit a povídat si s námi?“ řekl naoko vesele ten starší pán. Kluk nepřítomně zabručel: „Jojo, taky se mi tu líbí.“ A zíral dál. Od nové hry by ho nevyrušilo ani přistání Mart’anů. „Tak si vystačíme sami, že?“ a cvrnknul holčinu do nosánku. Ta se zachichotala a skočila mu do náruče.

Ani bych vám nemusela říkat jména. Příběh nikterak neovlivní, ale ať chceme nebo ne, prostě k nim patří. Pán se jmenuje Josef, je mu sedmdesát a bere vnučata na výlet. A ne ledajaký. Všichni míří do malého města Bohumína, blízko Ostravy, kde dědeček strávil pět měsíců na vojně. Josef nikdy netoužil vracet se k tomu, co bylo. S oblibou říkával: „Co bylo, to jsem si prožil a nemusím už se k tomu vracet. Už je to pryč.“ Ale pryč to nebylo. Na svých procházkách lesem se mnohdy přistihl, jak myslí na minulost. A proto se rozhodl podniknout tento výlet, vzít s sebou i vnučata a vrátit se ke svým kořenům. Chtěl jim ukázat něco ze svého mládí.

Vlak začal brzdit. „Už jsme tadýýýý!“ křičela malá dívenka Adélka a tančila po kupé. „Filipe, vstávat, už budeme vystupovat,“ pobídl kluka na mobilu Josef. Zatřásl jeho ramenem. „Blázníš, zkazil jsi mi rekord! Teď budu muset celý kolo hrát znova.“ Nasupeně vstal a všichni společně vystoupili. Foukal jemný vánek. „Někde tady musí být infocentrum. Dříve tady jezdily šaliny. Musím se na tolik věcí zeptat!“ Informační centrum našli poměrně brzy. Za stolem seděla mile vyhlížejí paní. Adélka se vysmýkla z dědečkovy ruky a začala kramařit v letácích, které byly všude kolem. Filip byl zase na mobilu. O deset minut později vyšli zpět do slunného městečka. „Tak tramvaje už tu nejezdí dobrých třináct let. Zasmál se dědeček. „Pouze autobusy. A na místě, kde stály kasárny, teď stojí Lidl. Přece však vám můžu něco ukázat. Pojd'te.“

Pohled na ně byl zajímavý. Tři lidé procházejí ulicemi malého městečka. Míjí obchody, domy, poštu i cukrárnu. První vpředu je malá holčička a energie má, že by mohla rozdávat. Za ní se o trochu méně svižným krokem šourá pán s košilí rozepnutou do půlky a daleko za nimi se šine mladičkový kluk s telefonem v ruce. Došli na místo určení. Vypadalo to tam úplně obyčejně. Alespoň očima dětí. Všude bylo postaveno mnoho podniků. Ale dědeček neviděl holičství, restauraci nebo drogerii. Viděl ohradu oplocenou prkenným plotem ze dvou stran a drátěným plotem ze zbylých. Na jedné půlce stálo asi tucet dřevěných domků, kde spávali. Nejdominantnějším objektem byla pro dědečka zděná jídelna. Jídlo si nevařili, ale vozilo se z místní restaurace a jen se zde ohřívalo. Obrovská jídelna byla rozdělena na místnost, kde jedli vojáci, a na místnost, kde se stravovali velitelé. Jinak už v ohradě kromě tří skladů nic nebylo. Pokusil se vše dětem popsat. Bohužel Filipa to nezajímalo a Adélka tomu nerozuměla.

Pak je zavedl k řece, přes kterou vedla lávka. Usadili se na břeh. Adélka hned hupsla do vody. Filip se usadil za vrbu. Ani nemusím psát, co si okamžitě vytáhl. Tento výlet ho nebavil. Nechápal, co dědečka může vzrušovat na tomto zaprášeném městě. Býval by raději seděl doma a dohrál konečně tu hru, na kterou se tak dlouho chystá. Zato Adélka se na vše vyptávala a Josef rád odpovídal. „Každý den jsme vstávali v šest hodin a večerku jsme měli o devíti večer. Celý první měsíc jsme se učili pouze pochodovat. Musel na nás být legrační pohled. Dvacet chlapů pochodujících po náměstí se zbraněmi v ruce a zpívající písničku,“ slova se mu najednou začala vybavovat, a tak zpíval: *„Okolo Prahy jeli vojáci, potkali tam modrooké děvče. Pojd', pojeď s námi. Já nepojedu, doma zůstanu. Padla rosa, já jsem bosa, doma zůstanu. Okolo Prahy lidé se ptají: Co že je to za frajerku mezi vojáky?“*

Slova byla jednoduchá a Adélka se rychle zapojila. A tak seděli na břehu řeky a zpívali. Filip si nacpal do uší sluchátka. „Povídej mi ještě něco,“ prosila vnučka. Dědeček Josef se zamyslel a zasmál se. „Tohle by se mohlo líbit i tobě, Filipe,“ obrátil se na svého vnuka. Ten ale neslyšel. Josef na sobě nedal nic znát, ale v skrytu duše byl smutný. Doufal, že se díky tomuto výletu s klučinou více sblíží. „Povím Ti, Adélko, jak jsem hlídal vězně. Ale neboj se, nebyli to zlí lidé. Jen se nesmířili s tím, že jim vzali část jejich svobody, a tak utíkali. Dostali trest většinou na pár dnů a museli odvážet popel z těch dřevěných domů, kde jsme bydleli. Víš, Adélko, tam jsme neměli topení, jako máš teď v pokojíčku, ale měli jsme tam jedna malá kamínka, ve kterých jsme mohli topit do deseti hodin večer. Popel se hromadil a vždy se jednou za čas musel vymést. A to měli na starost právě ti zmiňovaní vězni. Naložil se na korbu a vyvezl se na místo, kousek od hospody. Ta už tu teď nestojí, ale šli jsme kolem místa, kde byla. Víš, kde byl ten žlutý domeček, co se ti tak líbil?“ Adélka zakývala

netrpělivě hlavou. Chtěla slyšet svůj příběh. „Tak tam v těch místech. Popel jsme vysypali za pár minut. Ale to už si to vězni i s ještě dalším vojákem mířili do hospody. Nevěděl jsem, co mám dělat. Co kdyby utekli? Budu mít průšvih já, protože já je mám na starost. Voják mě uklidnil, že si vždy dají jen pár piv a vrátí se zpět a že prý jestli chci, tak že taky můžu jít na jedno, na dvě. Ale měl jsem samopal a s tím jít do hospody, to by nebyl asi nejlepší nápad. Dveře od auta navíc nešly zamknout. Takže jsem asi dvě hodiny seděl na korbě se samopalem v ruce a čekal jsem, než se vrátí.“ „A vrátili se?“ vpadla mu do řeči Adélka. Dědeček ji pohladil po hlavice. „To víš, že ano. Nikdy by neudělali něco, kvůli čemu by měl průšvih někdo jiný. Pojd', ještě něco ti ukážu.“

Spolu s Adélkou přebrodili řeku a ocitli se na rozkvetlé louce. Tady jsme mívali cvičení. Teda, měli jsme mívat. Ale velitel se bál přes lávku přejít a bál se vody. Už jednou do ní spadl.“ Adélka se zachichotala. „Takže jsme se vždycky natáhli do trávy. Takhle.“ Dědeček rozpažil ruce a buchl sebou na měkkou zem. Adélka se hned přidala. „Zavřeli jsme oči.“ Oba zavřeli oči. „A sluníčko nás lechtalo na nose,“ natáhl ruku a sáhl vnuče na nos. „Cítili jsme vůni květin a přemýšleli o tom, co bude na večeři. A vždycky jeden hlídal, jestli nejde nějaká kontrola.“ Josef prudce vstal, popadl holčičku a začal s ní točit. Výskala radostí. Potom se mu vytrhla ze sevření a začala mu utíkat a křičela: „Chyť si mě, dědo! Chyť si mě!“ Josef se po ní rozběhl, ale ta uskočila a pelášila jako zajíc k blízkému stromu. Začala na něj lézt. V tom se dědeček zastavil a hleděl na ten strom. Mozek se mu usilovně snažil něco říct, avšak nemohl přijít na to co. V hlavě se mu promítaly obrázky z vojny. Střílení na terč, hraní karet v chatce. Promítalo se mu to jako film a najednou se obraz zastavil. „Áďo, slez dolů a pojd' mi pomoci kopat. Pod stromem je ukrytý poklad!“

Malá okamžitě seskočila dolů, div se nerozplácla na zemi. A začala malýma ručičkami hloubit díru. Bylo to jako v pohádce, jak piráti schovali poklad na pláži a pak zapomněli, kam ho dali. Na louku se přišoural Filip. Chtěl se podívat, kde jsou ti dva tak dlouho. Už chtěl jet domů. „Co tam děláte?“ zeptal se zvědavě. „Hledáme poklad“, odvětila velice vážně Adélka. Dědeček vysvětlil celou situaci: „Po pěti měsících nám vojna skončila a my věděli, že se možná už nikdy nevidíme. Každý bydlel někde jinde. A nechtěli jsme odejít jen tak a nic tu nezanechat. Rozhodli jsme se proto, že zakopeme dózu se vzkazem, našemu budoucímu já. Už si ale nepamatuji, co jsme tam napsali. Řekněme, že jsme v sobě měli už nějaké to pivo. Až když jsi, Adélko, vylezla na ten strom, vzpomněl jsem si. Nemůže to být hluboko.“ To Filipa zaujalo. Bylo to jako v jedné suprové hře, kde hlavní postava hledala ztracený poklad a musela se dostat přes mnoho překážek. Pustil se do hrabání. Šlo mu to kupodivu rychle. Opravdu. Po chvilce zakřičel: „Mám to!“ Vytáhl zašpiněnou skleněnou

dózu. Očistil ji lemem svého trička. Uvnitř byl srolovaný kus papíru. Rychle odšrouboval víčko a na chvíli se zarazil. „Filipe, jsi sice starší, ale za to hrozně pomalej. Trvá ti to jak tatínkovi nasazování kravaty. Už to konečně přečti,“ přikázala Adélka bráškovi. Roztřesenýma rukama rozvinul papír, odkašlal si a začal číst.

„Zdravíme Tě. Jestli toto čteš, pravděpodobně jsi Petr, Josef nebo Franta. Ti jediní o tom věděli. Jestli jsi někdo jiný, dej pracky pryč z tohoto papíru a vrať ho zpátky. Vojna je už u konce a my tu po sobě chceme něco zanechat a rovnou dát radu svému budoucímu já. Takže už asi nadešel ten čas. Sešli se tu tři kamarádi a každý tu chce něco vzkázat, takže: Petře, doufám, že pokud toto čteš, máš už koupenou tu velkou farmu s šestnácti prasaty, jak jsi vždycky chtěl. Hlavně nebud' pořád tak zapomnětlivý. Hlídej si své věci. A hlavně: Nezapomínej na budoucnost. Ta je důležitá. Tam jsou ukrytá ta tajemství. Tvůj Petr z roku 1966

Franto, pokud toto čteš, věřím, že už máš vlastní auto a rodinu, o kterou se doufám staráš. Uber na množství sprostých slov a nauč se jíst cibulovou polévku a hlavně mysl na přítomnost. Je jedno, co bylo a co bude. Tento okamžik je důležitý. Užívej si ho plnými doušky. Tvůj Franta z roku 1966

Josefe, vím, že pokud toto čteš, určitě jsou u toho tvá vnoučátka. Představuji si malou copatou holčičku a staršího kloučka. Jsou to určitě úžasné děti. Hezky se o ně starej a buď příkladný dědeček. A mysl i na minulost. Je moc důležitá. V minulosti jsou všechny naše vzpomínky, naše schránka života. Vrať se ke svým kořenům. Tvůj Josef z roku 1966

Filip dočetl. „Dědo, to je úžasný, úplně jako z hry Robinson.“ Vtom se zarazil. „Ty už jsi takhle mladý přemýšlel o svých vnoučatech?“ Josef přikývl. „Miloval jsem vás, ještě než jste se narodili.“ Filipovi teď přišlo všechno líto. Kolik smutku dědečkovi způsobil. „Promiň.“ A objal ho. Josef Filipa pohladil po vlasech. Rozuměl mu i bez slov. K objetí se přidala i Adélka. A tak tam stáli v záři zapadajícího slunce v pevném objetí. Domů jeli posledním vlakem a celou cestu si zpívali...